

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 33.

V Ljubljani, v soboto 16. avgusta 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrta leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Snujmo katoliška izobraževalna društva!

Vse peklenške moči zbrale so se v zadnjih letih, da bi iztrgale našemu ljudstvu najdražjo nad tisoč let kot zaklad ščiteno svetinjo: katoliško vero, ono vero, ki jo je naše ljudstvo v zvezi z bratskim narodom hrvatskim stoletja branilo proti krutim spoznavcem polumeseca in Mohameda. Ne dovolj, da nam potujčujejo Nemci in Lahi naše ljudstvo, vežejo se domači naši brezverci s ptujci samo iz častilakomnosti in oholosti, da bi kot novodobni Turki podjarmili naše ljudstvo.

Domači brezverci naši zgubili so zadnji čut dostojnosti in sramežljivosti. Gorje našemu ljudstvu, če ti ljudje iztrgajo našemu ljudstvu versko prepričanje. Zgodovina nas uči, da narod, ki zgubi vero, zgubi tudi moč ohraniti svojo narodnost. Kaj daje moč kruto zatiranim Poljakom, da se tako uspešno bore proti pruskemu nemškemu nasilju, če ne iskreno in odločno katoliško versko prepričanje: katoliška vera! In kaj je ohranilo vrlim Ircom narodnost in materin jezik; če ne njihovo goreče versko katoliško prepričanje? Zaman jih je kruti protestantski Anglež moril, mučil in jim zaplenjal zemljišča. Irec, berač in suženj krutega Angleža v lastni zemlji, ohranil je svojo narodnost zato, ker je ostal odločen katoličan. Tako nas uči nepristranska zgodovina!

Če se peklenkim spletkam naših liberalcev posreči v naše pošteno ljudstvo zanesti brezverski materijalistički duh, gorje slovenskemu narodu. Kmalu bode slovenska zgodovina pisala: Slovenski narod je bil! . . .

Do tega pa ne sme priti nikdar in nikoli! Naša sveta dolžnost kot Slovani in kot katoličani nas sili v najodločnejši boj proti vsem, ki napadajo in besne proti veri in narodnosti naši. Združiti moramo vse slovensko ljudstvo, prepričan katoliški narod mora ostati naše sloven-

sko ljudstvo. Izdajica je vsak katoliški Slovenec, ki noče poznati važnosti našega časa in ne stopi na branišče naše najdragocenejše svetinje: katoliškega verskega naziranja.

Združiti moramo naše ljudstvo, odpreti mu moramo oči, da bode spoznalo liberalne grdobije v pravi luči. Stekli liberalci, zavezniki Nemcev, prihajajo v ovčji obleki med ljudstvo, v notranjem so pa deroči volkovi. Odpreti moramo ljudstvu oči, da bode v pravih barvah videlo svoje nasprotnike. Delati pa moramo tudi z vso silo na to, da izobrazimo naše ljudstvo. Mi hočemo izobrazeno, zavedno ljudstvo, ljudstvo, ki je pripravljeno iti v boj za pravico. Dosežemo pa to le, če zasnujemo v vsaki naši župniji, pa prav v vsaki, nepolitiško izobraževalno društvo. Časi, ko je zadoščal samo pouk v cerkvi, so minuli. Naš čas zahteva več! Narod naš mora biti gospodarsko močan, zmogel v boju za svoj obstanek poslužiti se modernih iznajdb.

Očitajo se našemu ljudstvu od tujih in domačih njegovih nasprotnikov razne nemarnosti po krivici. Naše ljudstvo ni neumno, samo revno je. In čuditi se temu ni. Vlada našemu narodu ni bila nikdar prijazna, nimamo šol in izobraževališč, ki bi jih morala nuditi ljudstvu prijazna vlada. Zato pa moramo skrbeti sami. Potom naših društev dobi naj ljudstvo izobrazbo, ki naj spopolnuje šolskostrokovni pouk. Versko apologetičski tečaji, čitanje dobrih časopisov in knjig ohranijo naj ljudstvo prepričano katoliško in narodno. Mnogo se tudi toži o pijančevanju. S pošteno zabavo: veselice, petje, gledališke predstave, stori se največ proti pijančevanju.

Kako vse to doseči? Dne 7. in 8. septembra vrši se v Ljubljani shod nepolitiških naših društev. Naj bi na ta shod ne poslala samo društva svojih pooblaščenec. Prav bi bilo in iz vsega srca želimo, naj bi se z vsake naše župnije, kjer še ne obstoji naše društvo, na ta sestanek odposlali talentirani

možje, zmogel za snovanje in vodstvo nepolitiških društev. Navdušili se bodo za delo; poučili pa tudi, kako voditi društvo. — Dne 7. in 8. septembra torej vsi, ki ste navdušeni za delo in izobrazbo našega ljudstva v — Ljubljano!

Sestanek slovenskega krščansko mislečega dijaštva.

Dragi tovariši somišljeniki! Slovensko kat. dijaštvo hoče z resnim delom pokazati, da ljubi svoj slovenski narod in da je zvesto načelom svete katoliške cerkve. V ta namen prireja vsako leto počitniške sestanke. Tudi letos priredi slov. kat. dijaštvo v dneh 26., 27. in 28. avgusta svoj četrti počitniški sestanek, ki ima kakor vsako leto pred vsem znanstvenen značaj. Na dnevnem redu so predavanja, ki bodo obravnavala razne točke iz pravoslovja, naravoslovja, modroslovja, bogoslovja in medicine. Zastopane so torej vse fakultete vseučilišča. Vsakem predavanju sledi kritika in debata, vsaka neznanstvena polemika je izključena. Ti sestanki so za slov. kat. dijaštvo velike važnosti. To dokazuje že dejstvo, da privablja vsako leto vedno večje število dijaštva.

Zbrali se bomo vsi pod jednim načelom, po načelom katoličanstva. S tega stališča, ki je edino pravo in edino trdno, hočemo premotrivati vse. Na to podlago hočemo zidati vse, kajti kdor zida brez Kristusa, zida na pesek.

Na takih sestankih dobivamo novih močij in novega življenja. Zbrali se bomo vseučiliščniki, bogoslovci in abiturijentje. Spoznavali bomo drug drugega, kar je za naše bodoče delovanje med narodom neprecenljive vrednosti. Prosveto, ožarjeno lučjo svete vere hočemo pinesti narodu kot pravi katoliški Slovenci in demokratje. V prvi vrsti

Prerezane žice brzovanja.

(Čuden dogodek v Transvalu.)

Baron Ludvik pl. Kermenec je že zapravil skoraj vse premoženje, ko je spoznal krasno, lepo in — mimogrede omenjeno — tudi bogato gospico Ellen Godwey, hčerko avstralskega ovčarja Jim Godwey.

Velik kupček tisočakov njenega očeta gospodično ni oviral v ljubezni do ubožanega plemenitaša. Veliko vlogo pa je najbrže tudi igral lepo doneči ljubljencev naslov. Drugače pa je mislil praktični oče. „Od moža, ki ga ljubi moja hčerka“, rekel je snubcu, „ravno ne zahtevam veliko premoženja, kajti njihov luksuz morem in tudi rad sam plačam; zahtevam pa od dotičnika, da dokaže, da je zmogel za kako delo in da lahko kaj stori, ako hoče. Vi, gospod baron, ste zapravili dedščino svojega očeta — 500.000 fr. — v petih letih. Zaslužite denar, — časa imate še dovolj; ljubljenska je še mlada; potem je vaša, kadar hočete.

Ellen je vsodbujala ljubljenco, da naj izpolni voljo očetovo. Pa kako?! Baron in — delati, to ne gre! Z delom torej ne, pač pa z riskiranjem svojega življenja.

Ali se ne nahajajo v Transvalu poljane, ki hranijo v sebi tisočake v demantu in zlatu? Zakaj ne bi poskusil svoje sreče?

Hajdi toraj v Transval poskušat svojo srečo!

Ah, ta usoda! Vse spekulacije, vse, kar je pričel, se mu je ponesrečilo. Konečno mora biti zadovoljen z službico pri pošti v brzovajnem oddelku. Prijel se je pošteno dela, hitro napredoval in — čudo — posrečilo se mu je izumiti aparat z veliko prožnostjo, ki ga je mogel vedno s seboj nositi in s katerim je lahko hkrati brzovajil na obadva konca žice.

Nekega dne, ko je bil Kermenec ravno zamišljen v svoj umotvor, vzdrami ga nek čuden šum. Hitro je spoznal, da so žice proti Pretoriji prerezane.

To, prerezanje žic, v Transvalu ni nič kaj nenavadnega. Nasprotno! Tega se večkrat poslužujejo borzizanski spekulanti, da s tem preprečijo kako hitro poročilo o važnih stvareh. Pri tem pa se poslužujejo še večjih sebičnikov, kateri za mastno plačo z dolgimi, močnimi škarjami prestrižejo žice. Sicer s tem ti ljudje postavljajo svojo prostost v nevarnost, kajti zaslužena kazen jim ne odide, ako jih dobe, kar pa se v Transvalu skoraj nikdar ne zgodi.

Odgovornost za to so preložili predstojniki na pleča baronova; on na bode „hrens emissarius“. Odpovedali so mu službo in ga za nameček dobro ošteli.

Ko tako žalosten premišljuje svojo usodo, vstopi hitro v njegovo izbo holandski bankir Heesheimer.

„Hitro to poročilo v Durban!“

„Žica je pretrgana“, odgovori hladnokrvno baron.

Bankir divje zakolne. „Jaz sem ruiniran, ob vse premoženje, berač sem, ako ne odpošljem tega o pravem času. 10.000 funtov šterlingov bi dal, če bi bilo mogoče odposlati.“

Kermenecu šine misel v glavo: „Kaj ko bi poskusil srečo? Denar dobim hitro. Kaj me briga nevarnost za življenje! Življenje brez ljubljence zame ni življenje. Poskusim srečo!“

„10.000 funtov daste?“ pravi obrnjen proti bankirju. „Za podvojeno plačo vam ustrezem.“

„20.000 funtov, pol milijona frankov“ krikne bankir. Vi ste še večji oderuh, goljuf, kakor . . .

„Vseeno“, pristavi z diabolničnim nasmehom Kermenec.

Ne meneč se za ironičen nasmeh, vpraša bankir: „In kaj, če vam dam denar?“

„Prevzamem brzovajko in odgovor“, glasi se baronov lakoničen odgovor.

nas družiti torej katoliška ideja! Ona nam je zvesta vodnica na viharnih potih mladostnega življenja. Vse svoje življenje in delovanje si hočemo uravnati na podlagi katoliške vere. Tudi vede ne izuzamemo. In zakaj bi jo? Saj še ni nihče dokazal, da je katoliška vera nasprotna vedi! Pač pa govorita zgodovina in trezno raziskavanje, da more biti veren katolik ob enem tudi izvrsten znanstvenik. Seveda, ako bi smatrali razne teorije ošabnih in slavohlepnih učenjakov za dokazana dejstva, potem lahko naletimo na velika nasprotja med vedo in vero. A kaj takega ne stori pameten in trezen mislec.

Kot navdušeni narodnjaki hočemo pa tudi delovati z vsemi močmi za trpeči slovenski narod. Ker so sovražniki vedno ljutejši moramo si nabrusiti orožje tolikanj bolj in si pripraviti duha in srce, ker treba bo položiti marsikatero žrtev na oltar dejanske ljubezni do domovine. In da brez verske podlage ni možno uspešno delovati za narod, pričajo dogodki zadnjih dnij. Kajti kdor zapusti pravo vodnico, katoliško idejo, zaide kaj hitro na egoistična in druga napačna pota. A slovensko kat. dijaštvo pa še ni nikdar zapustilo svojih principov, katere je pripravljeno vsekdar najodločneje braniti! Zato ni dvomno, da je ono voljno in tudi zmožno delovati za narod.

To naše delovanje bi bilo brezplodno in brez pravega cilja, ako bi ne šli med priproste kmete in delavce. To so mase našega naroda in te treba je duševno in gmotno dvigniti in da se odvrne od črnogledih prerokov že tolikrat napovedan propad Slovencev obracamo se posebno do Vas abiturijentje.

Tovariši! Pokažite, da imate tudi Vi smisel in resno voljo po teh načelih delovati in posvetiti vse svoje moči za blagor slovenskega naroda.

Pridite in prepričali se bode, da so ravno katoliški dijaki oni, ki ne blodijo za puhlimi frazami in polovičarstvom, ki nikoli ne zataje svojih principov, ki imajo resno voljo stopiti v zvezo s slovenskim narodom in delovati v njegov prospah.

K komerzu pa povabimo tudi našo katoliško inteligenco in delavstvo. S tem pomagamo že nekoliko premostiti ono vrzel, katero je žalibože vsekaj sedaj že trhli liberalizem med naše razumništvo in priprostega trpina.

Sklicatelj.

Zajedniški proračun in Hrvatska.

Iz Zagreba.

Pred nedavnim je moral sam ogrski minister trgovine v železniškem odboru zagovarjati zidavo železnice skozi bansko Krajino od Capraga do Vrginmosta, ker ni bilo v ogrsko-hrvatskem saboru pri tej priložnosti niti enega

„Dobro, če storite to, vam dam še pet tisoč po vrhu.“

Dogovorjeno, sklenjeno!

Kermenec gre na svoje domovanje, vzame aparat in se vsede na konja in hajdi v diru reševati nalogo.

Dve uri za tem že dirja mladi železniški uslužbenec čez vroče poljane transvalske. Z očmi pazno žice motreč, ne zapazi, da mu sledi jezdec. Hipoma obstane. Na tleh leži zvitek dratu, tu so bile žice prerezane. Razjaha.

Komaj ga pobere, že mu švigne krogelja mimo ušes; za seboj začuti peketanje konjskih kopit.

„H . . .“, vzklikne Kermenec, „revolver sem doma pozabil. Tudi dobro. Znal si bom brez njega pomagati.“

Ne meneč se dalje za jezdeca, odpravi se hitro na delo. Usoda mu je mila. Takoj dobi prevodno žico in brzojavka je kmalu odposlana.

Med delom počí strel — Ludvik dela mirno dalje.

„Kaj počnete tu?“ zavpije nekdo nad njim.

„Nikogar ne briga!“ odgovori Kermenec, ne da bi se obrnil.

„Komu brzojavljate?“

„Afganistanskemu sultanu.“

hrv. poslanca. Ta malomarnost se je že hudo osvetila. V zakonu o tej železnici je uvrščena tudi ena točka, po kateri je uradni jezik na tej progji izključno le mažarski. In ta zakon je priobčil tudi hrvatski uradni list brez vsake opazke glede izključne porabe mažarskega jezika, kar je v očitnem nasprotju s hrvatsko-ogrsko pogodbo, po kateri je na hrvatskem teritoriju za vse urade le hrvatski jezik postaven. In vendar ta list skorej vsak dan pokazuje na to pogodbo kot na pravi ščit in obrambo hrvatskih pravic. Pogodba bi seveda bila dobra obramba, ko bi se ž njo hrvatski poslanci branili proti mažarskemu nasilju, toda toliko odločnosti nimajo ti možje, kateri v vsem popuščajo. Če pa opozicija zahteva, da se zakoni zares vrše in če odkriva naravnost vse krivice, ki se gode hrvatskemu narodu od mažarske strani, potem se pritožujejo mažaroni, da tako ravnanje ni diplomatsko, ker se protivniki tako le vznemirjajo. Pojdite se solit s tako diplomacijo, s katero ste spravili hrvatski narod skoraj že na beraško palico, v narodnem pogledu ponižali do raje, mesto da ste z odločnim nastopom pri vsakej priložnosti na temelju same pogodbe branili njegove gmotne in duševne koristi, kakor ste bili dolžni, kot njegovi narodni zastopniki. In vendar je nečuvstvo, ali resnično, da pri celem razpravi o letošnjem proračunu ni izpregovoril nobeden od 40 hrvatskih poslancev niti besedice v korist hrvatskega naroda. Vsaj za gmotni napredek svojega naroda bi morali skrbeti hrvatski poslanci, če se že na politično narodne zahteve njegove nočejo ali ne smejo ozirati. Saj jih tudi na gmotnem polju čaka mnogo opravila, ko bi se ga hoteli lotiti. Toda tudi v tem pogledu je malomarnost večja nego dolžnost: hrvatski poslanci niso sploh prišli v sabor, nego so prepustili svojemu lokavemu zavezniku, da on deli po svoji volji z dohodki tudi iz Hrvatske. Tako je prišlo, da se je od skupnega proračunskega zneska za leto 1902 v iznesku od 472,142.367 K potrošilo na Hrvatsko razen plač. zajedniškim uradnikom in razen najemnin za zajedniške urade v vsem borih 590.000 K, vse drugo je ostalo onkraj Drave.

Da bo slika še bolj jasna, treba znati, da od svote za investicije, ki je štela celih 60,242.962 K, ni dobila Hrvatska niti enega filira, a od onih za Hrvatsko namenjenih 590.000 K odpada več na korist Ogrske nego na Hrvatsko, kajti od omenjene svote se ima potrošiti za popravke mosta čez Dravo pri Varaždinu 100.000 kron, za financijalno palačo v Zagrebu 300.000 kron in 220.000 K za prometno palačo v Zagrebu. Za poljedelstvo, obrt in trgovino ni dobila Hrvatska niti filira. In na vse to molče mažaroni, a uradni časopisi hvalijo take poslance, češ, da je hrvatska stvar v dobrih rokah. Mi pa pravimo, da so vsi ti ljudje s slepoto udarjeni,

„Dovolj šale!“ odgovori Anglež, namerjajoč puško. „Vi ste, kakor meni znano, od Heesheimerja poslani. Ako zabranim brzojavko, zaslužim tisoč funtov.“

„Potem ste že izgubili. Brzojavka je že odposlana.“

„Zelo zanimivo to, kar imate tu“, hvali Anglež aparat pazno motreč. „Vi bode sedaj brzojavili to, kar vam diktiram; če ne, vas ustrelim.“

„To pa ni tako gotovo! Kdo vas zagotavlja, da brzojavim to, kar mi vi diktirate.“

Na to mu Anglež ni znal odgovora. Pazno je ogledoval aparat od vseh strani. Ludvik zavpije: „Ne dotaknite se!“ toda že je prepozno, mož se zgrudi mrtev.

„Na tako pomoč nisem računal. Zakaj me ni ubogal?“ govoril je sam sebi sedaj bogati baron, ko je odstranjal mrtvo truplo.

Kmalu je dobil odgovor. Par minut pozneje — in brzojavka bi bila prišla prepozno.

Takoj se vrne v Johannesburg. Bankir Heesheimer ostal jo mož-baseda. Dal mu je ček, glaseč se na 500.000 frankov.

Tri mesece pozneje se je sklenil v Parizu zakon med baronom Ludvikom pl. Kermenec in gospodično Ellen Godwey.

kajti pri tolikih milijonih dohodkov, h katerim prispeva tudi Hrvatska z znatno svoto, bi se moralo vendar za Hrvatsko kaj storiti pri vsej mažarske trdovratnosti, ko bi bili le hrvatski poslanci možje na svojem mestu. Kaj mislijo Mažaroni, da bodo Mažari Hrvatom kar od svoje volje sipali potrebni denar? Za take stvari se treba boriti, kakor to delajo poslanci v drugih parlamentih. Toda po mažaronskih nazorih ni diplomatsko, vznemirjati zavezno vlado radi takih stvari. Ne slišijo pa in tudi ne vidijo, kaj se govori in godi med narodom, ker ga nikdar ne vidijo razen pri volitvah in tudi takrat večji del s silo. Narod ne pozna poslanca, a poslanec noče vedeti za narod. In potem naj se že slovesno zatrjuje, da Mažaroni zastopajo večino naroda! Zastopajo pač po imenu, ne pa tudi v delu, kar bi gotovo zaslužil dobri hrvatski narod, in kar je dolžnost vsakega poštenega narodnega poslanca. Škoda, da te dolžnosti ne izvršujejo mažaronski poslanci.

Izvirni dopisi.

Iz idrijske okolice, 12. avgusta 1902.

Tista usoda, ki tako bridko preganja liberalce, vrgla je one dni tudi mene v liberalno družbo, katere se sicer kar najraje ogibljem, ker sem izkušal, da po taki tovarišiji človeka kaj rada glava boli. Ko sem spoznal, s kom imam opraviti, sem se nekoliko prestrašil. Toda strah ni bil opravičen, godilo se mi je med liberalnimi levi slično, kakor svoj čas Danijelu v levnjaku. Morda me niso poznali ter, prepričani, da klerikalec je mogoč le v črni suknji, najbrže sodili o meni, da sem liberalcec. Pomenkovali so se še dosti dostojno, mene pa je tudi zanimalo, ker so govorili o — občinskih volitvah, ki imajo biti, v kolikor sem razumel, prav v kratkem času.

Sprožil je to zadevo plečat mož, katerega so klicali za Jožeta.

„Kdaj napravimo volitev?“ popraša svojega soseda, kateri mu da jako pameten nasvet: „Kadar najbolje kaže!“

„Saj to je ravno najtežavnejše“, odgovarja Jože. „Ako napravimo volitve takoj sedaj, nimamo ljudij skupaj. Profesorjev ni, učiteljev ni, uradniki hodijo na dopust, na to proketo nezavedno maso pa tudi ne boš računali. Če pa odlašamo z volitvijo, bodo pa klerikalci in demokrati vpili, da se bojimo volitve.“

„Skoraj bi se jih tudi morali nekoliko bati“, pripomni neki Tine, ki je videti precej prebrisan in zvit, pa tudi najbolj vpliven pri omizju. „Dandanes se ni skoro na nobenega zanesti. Govori in govori, polna usta ima obljub — ko pa odide od nas, naredi pa ravno narobe“. Pri teh besedah pomezikne svojemu precej rejenemu sosedu, ki se pa takoj potruji rešiti svojo čast.

„Gospoda moja, da, delati treba, delati! Klerikalce poznam, in ti so silno delavni.“

Modrovati je nehal, liberalci pa so se muzali, ko je govornik povdarjal, da „klerikalce pozna“. Zdelo se mi je, da mu nič kaj ne zapajo, marveč ga imajo za bitje, katero se ne ozira po prepričanju, marveč po koritu.

Ojunači se neki Janko ter vpraša: „Kaj pa delajo klerikalci?“

„I, vohajo za nami, kje bi nas prijeli. Ne vem, ali je res, ali ne, vendar slišal sem, da se nekaj jeze nad liberalci, češ, da so zopet za občino najeli posojilo v znesku 240.000 kron.“

„Kaj pa bi bilo na tem“, odvrne neki Dragon, „saj bode občina lahko povračala. 90% bode primaknil erar sam pri dokladah. Realka mora stati.“

„Saj nad tem še ni toliko izpodtike“, pojasnjuje prejšnji. „A klerikalci pravijo, da so liberalci najeli posojilo proti visoki obrestni meri 5%, ko je vendar povračilo v toliki meri zagotovljeno, da bi se tako izposojilo prav lahko dobilo proti mnogo nižjim obrestim. Tudi jaz bi bil tega mnenja.“

„Tako je, pa zopet presedlaj ter postani na novo klerikalec“, kličejo prijatelji prostih, svobodnih misli.

„Res, kar potrebuje naša stranka najbolj, je disciplina“, dopolnjuje Dragon. „Ne ozirajmo

se prav nič na želje klerikalcev. Dopisnik „Slovenskega Lista“ ali „Slovenca“ nas je pozval, naj pove „Jednakopravnost“, koliko je dobila županova mati za hišo, katera je bila pred letom dni na ponudbo za par tisočakov. Mi smo to vprašanje ignorirali, sedaj oznanja pa realčno „Izvestje“, da smo plačali 18.000 kron. Čemu tega treba, ignorirajmo klerikalce. Posnemajmo gospoda župana. Ta se je n. pr. malo zmenil za prošnjo, katero mu je poslal tam sredi marca neki domačin. Naprosil je isti prepis občinskega računa za leto 1901. Gospod župan mu je odgovoril, da imajo račune pregledovalci v rokah — drugzega odgovora pa tudi po 5 mesecih še ni poslal, seveda tudi računov ne. Tudi taktika županove „Jednakopravnosti“ mi je sedaj všeč. Osebni napadi na klerikalce niso bili umestni, marsikoga bi bili dobili ob volitvah na svojo stran, ako bi jih bili v listu ignorirali. No, po duhovnih naj le udriha, saj tega ne dobimo nobenega na svojo stran, ako jih še tako božamo“.

„Tudi jaz sem teh misli“, spregovori konečno postaren, bradat možak. „Javno ignorirajmo klerikalce, zasebno jih pa iščimo. Hodimo sedaj pred volitvami, kakor imamo že staro navado, marljivo v klerikalne gostilne, pušimo tobak in smodke iz njih prodajalen ter kažimo, da hočemo imeti slogo! Po volitvah se bo že zopet obrnilo“.

Počasi se je družba razhajala, tudi jaz sem šel in Vam popisal to liberalno — sednico.

Politični pregled.

Razdelitev mandatov za štajerski deželni zbor. „Grazer Volksblatt“ je na podlagi statističnih podatkov izračunal število kmečkih mandatov za deželni zbor, koliko bi jih moralo biti. Od mandatov odpade na deželo brez mest po razmerju direktnih davkov 51% ali 30-6, po razmerju prebivalcev 73% ali 43-8, z ozirom na število volivcev 80% ali 48 ter po razmerju indirektnih davkov 62% ali 37-2 mandata. Popvprečno pripada deželi torej 40 mandatov. Ostala mesta razun Gradca imajo pravico do 9 mandatov. Nova splošna kurija mora dobiti po obstoječem državnozbornem volivnem redu 11 mandatov, virilisti so pa trije.

Švica gradi nove trdnjave ob avstrijski meji. Ob reki Lintk začela je Švica graditi nove trdnjave. Tamošnji uradni list sicer zatrjuje, da nima gradnje teh trdnjav drugega pomena nego da se vojaki urijo o zidanju trdnjav. — A tega mnenja pa niso drugi, posebno ne dunajski listi ter povdarjajo, da ima gradnja teh trdnjav važnejši pomen.

Stavka v Galiciji. V mnogih krajih so židi in žlahčiči dobili tujih poljedelskih delavcev, katere plačujejo razmerno dobro, namreč po dve kroni na dan, dočim domačinom niso hoteli povišati dneine od 50 na 75 stot. Tudi na Hrvatskem se je zadnji čas klatilo mnogo agentov, ki so nagovarjali hrvatske seljake, da pojdejo z njimi v Galicijo. Hrvatski listi svarijo pred njimi. — V okraju Kamjonka se že dela v vseh občinah, v okraju Zbaraz stavkajo šele v šestih občinah. Semterle se je pripetilo kako nasilje. V Obodrowski so domačini napali tuje stavkokaze. Dva domača delavca so o tej priliki aretirali V Suchorciczah so aretirali 11 delavcev, v Zurabniku 12 in v Kamniepolju 14. — Slovanski listi vseskozi obsojajo vedenje žlahte in nje židovskih zaveznikov.

Kronanje angleškega kralja. Kronanje angleškega kralja Edwarda VII. se je vršilo v soboto dne 9. t. m. Prišlo je že prejšnji dan v London ogromno število ljudstva, da je prisostovalo razsvetljavi, ki je bila nad vse čarobna in sijajna. Dasiravno je bilo ta večer deževno vreme, prenočila je množica na ulicah, posebno pa na onih, koder je imel drugi dan iti slavnostni sprevod, in sicer zato, da ne bi zgubili ljudje prostorov. Slavnostni sprevod se je vršil drugi dan po predpisanem ceremonijelu. Krono je postavil na glavo kralju nadškof Canterburyški. Pri tej priliki se je nadškofu zgodilo nekaj neprijetnega. Ravno je postavil kralju krono na glavo, pa ga obide nekak slabost, podobna

omedlevici in skoro gotovo bi padal na tla, da se ni naslonil na blizu stoječega škofa Yorškega in dva druga škofa. Pa prišel je kmalu k sebi in ceremonija se je nadaljevala. Po kronanju zapeli so v cerkvi „Benedictus“ in „Te Deum“. Kralj in kraljica sta bila obhajana. Navzoči škofje in nadškofje so prisegli kralju zvestobo. Nadškof Canterburyški je poljubil kralja na levo lice, za njim so storili isto člani kraljeve hiše. Kralj je razmeroma prav dobro izgledal: posebno so se čudili kralju, da je ob raznih prilikah tako lahko poklekal in vstajal. Bolj utrujena in pobita je bila kraljica, kateri je isti nadškof Canterburyški položil na glavo krono. Ko je bil kralj kronan, zadonelo je iz mestnega stolpa 40 strelav iz topov. Listi poročajo, da se je zdravje kralju zboljšalo nad vse pričakovanje ter da se odslej opuste vsa poročila o njegovem zdravju.

Domače novice.

Dr. Rybaša si je privoščil „Narod“, ker je dr. Rybaš na novi maši v Lonjeru dejal, da je duhovnik v onih pokrajinah, kjer vihra bratomorni boj, izpostavljen zasramovanju ter je pristavil: „Mi odločno obsojamo one, ki duhovniku odrekajo pravico udeleževati se javnega življenja ter ga zavračajo v zakristijo“. „Narod“ pravi na te Rybašove besede, da „Narodovci“ niso nikdar odrekli duhovniku pravice udeleževati se javnega življenja. In vendar je dr. Tavčar v Črnomlju kričal, da se mora veljavnost duhovnikov v posvetnih zadevah zatreti in je dejal istokrat, da pripozna, da je ena glavnih točk narodnonapredne stranke veljavnost duhovstva med priprostim narodom izpodkopati — in isti „Narod“ je psoval duhovnike z „indijskimi podganami“. Dr. Tavčar bi menda duhovščini v toliko dovolil udeleževati se javnega življenja, v kolikor bi hotela ponižno poslušati in prenašati liberalne psovke!

Na shodu naših nepolitiških društev bo, kakor se čuje, zastopano veliko število naših društev. Nadejamo se, da bode tudi naša svetna inteligenca častno zastopana. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Vsak, ki se hoče shoda udeležiti, prijavi naj se sam.

Krasna slavnost je bila preteklo nedeljo v Križih pri Trziču. Katol. izobraževalno društvo je praznovalo blagoslovljenje svoje zastave v družbi z ljubljanskim, tržiškim in jeseniškim delavstvom. Zastavo je blagoslovil č. g. dekan Koblar. Slavnost je bila res ljudska, ljudstvo se je navduševalo za prave nazore in katoliška načela. Vsi govorniki so povdarjali potrebo tesne delavne organizacije. Posebno nas je razveselil dohod moškega pevskega društva „Kranj“. Ljudstvo je pevcem prirejalo velikanske ovacije. Tudi domači in tržiški pevci so se vrlo izkazali. Ta dan je zopet pokazal, da naša organizacija, ki je svoje korenine zasadila globok v ljudstvo, zabeležuje vedno lepše vspehe. Le tako naprej! Vedno iz naroda za narod!

Čujmo, čujmo! Geslo „Iz naroda za narod!“ je „Slovenski Narod“ proglasil za brez miselnosti. Od ljudij, katerim se zdi pametno častiti — grablje, drugzega ni bilo pričakovati. Iz naroda delovati za narod je torej „Narodovcem“ brez miselnosti. Tako morejo govoriti le izdajice slovenskega rodu, ki v svojem izdajstvu pozabljajo na narod in so srečni, da hlapčujejo Nemcem.

Duhovniške premembe v Trstu. Č. gosp. Vinko Dolenc je od sv. Jakoba prestavljen kot kaplan v Kastav; č. g. Škabar je prestavljen iz Rojana in na njegovo mesto pride italijanski kaplan. Mej Slovenci vlada radi tega precej ogorčenja. Ali se je monsig. Petronio na tak način hotel posloviti od svoje oblasti? Najmanjša zahteva je pač, naj imajo tržaški Slovenci duhovnike svojega rodu! Z nasprotnimi dejanji se dela pač samo na korist iredenté, nikakor pa ne na korist katoliške cerkve in pripravljajo se tako mej tržaškimi Slovenci le tla gibanju, kateremu bi bilo z malo modrostjo in nekoliko manjšim ljubezničenjem napram Italijanom lahko vzeti vsako podlago. Monsig. Petroniju naj bi novi tržaški škof vse ne verjel in postopal naj bi samostojno, kakor velevala korist katoliške cerkve pa bodo urejene razmere v Trstu.

„Narod“ za nemškarje. „Narod“ opravičuje sprejem famoznega inserata glede „Štajerčevega“ urednika tudi s tem, „ker „Štajerc“ nikdar ne piše proti slovenskim narodnim težnjam, nego le proti klerikalizmu.“ „Domovina“ pravi o tem: „To je gorostasna zmeta ali celo izvestna prevara. Listu „Štajerc“ so dali že njegovi roditelji in reditelji naslov „Štajerc“ iz tega vzroka, da se ustavlja gibanju „Proč od Gradca“ in da zametuje naše narodne težnje glede „Zedinjene Slovenije“. V vsaki številki tega kramarskega lista so napadeni posvetni in duhovni razumniki, narodni odvetniki, narodni trgovci, narodni učitelji itd. na najzlobnejši način. Ideja, tak list ustvariti, izcimila se je v možganih zloglasnega umirovljenega c. kr. poštnege uradnika Kalchberga; Ornič in drugi nemški trgovci in narodni odpadniki osigurali so financijelno podlago listu. Ornič sam je že davno odgnal Kalchberga iz uredništva „Pettau-er Zeitung“, ker mož sploh ni zdrave pameti. Kalchberg obrnil je potem hitro svoje robove proti Orniču ter našantal g. Konrad Fürsta, da je nastopil proti Orniču v znani brošuri „Die Finanzlage der Stadt Pettau“ ter neusmiljeno bičal mestno gospodarstvo ptujškega župana. Tudi „Štajercu“ se majoje tla; list se bori z deficitom in če gospodje à la Ornič hočejo dobiti „liberalnega“ urednika iz Kranjske, storijo to samo iz tega nagiba, ker hočejo list rešiti sramotnega pogina. Ti nemčurji si namreč mislijo, če dobimo „liberalnega Slovenca“ za „Štajerca“, bodo spodnještajerski razumniki, osobito tudi učitelji koj razcepljeni na dva tabora, in naše germanizatorske težnje bodo procvitale ter obrodile obilo sadu. Čudno, da ljubljanski dnevnik tega prozornega namena odpadnika Orniga in njegovih podrepnikov ne uvidi. Iz vsake številke „Štajerca“ odseva našim narodnim težnjam sovražni duh. Vsaka številka tega ostudnega lista, ki živi samo od škandalov — njegov sedanji urednik je izprijen bogoslovec, ki ima jako temno in omadeževano preteklost — je poveličevanje narodnih odpadnikov à la Ornič et tutti quanti.

Celje zopet razburja politično javnost. Živahno razpravo je povzročila vest, da se je našel nekako arrangement tako, da se slovenski razredi preneso v okolico, a Slovenci dobe za to popolno gimnazijo. Sedaj pa javlja „Südsteirische Presse“, da je ta vest povsem neosnovana. Sploh, da se zadnji čas niso vršile nikake transakcije v tej stvari. Slovenski poslanci sploh niso dobili nobenega obvestila od vlade; nemožno je torej, da bi se bilo kaj določilo. Štajarski Slovenci se ne kažejo trmaste v tem vprašanju, oni so za Celje, ker je to najpripravnejši kraj. Voditelji štajarskih slovencev presoajo to vprašanje le s kulturnega stališča. Čim manje torej slovenski listi uganjajo politiko s Celjem, tem laže dovedejo voditelji — pravi mariborski list — to vprašanje do ugodne rešitve. Oni slovenski krogi pa, ki so menili, da popoln slovenski gimnazij je že toliko vreden, da bi mogli privoliti v premeščanje istega kam drugam, in ki so torej priporočali pobotanje z Nemci o tem vprašanju, naj čujejo, kaj pravi celjska Deutsche Wacht! Pravi, da o govornjenju o popolnem gimnaziju je želja porodila misel. Če bi vlada hotela sploh le misliti na kaj tacega, jej nemške stranke zakličejo svoj „Quod non!“ in nobena avstrijska vlada ne zlomi združene nemške sile. To je tako jasno povedano, da more umeti tudi sleherni — Slovenec! Nemci so najprej proti slovenskemu gimnaziju v Celju; in če se isti odpravi iz Celja zahtevajo dalje, da tudi država ne sme dovoliti nikake kompenzacije! Bog blagoslovi optimizem onih, ki se verujejo v možnost takega sporazumljenja z Nemci, ki bi bilo častno za nas!

Vojaške vaje. Slovenski celjski pešpolk št. 87 bode imel svoje vaje na Kranjskem pri Rakeku. Od 26. t. m. naprej se bodo vršili manevri okoli Divače in Sežane proti Trstu. Od tam se peljejo skupno s primorsko-kranjskim polkom štev. 97 na ladajah proti Pulju, kjer se bodo skušili izkrcati, kakor ob vojskinem času. Isto bo poskusila tudi mornarica. Izkrcaje bodo zabranjevali deželni brambovci in trdnjavska artilerija. — Ni še znano, kedaj pride cesar k

tem velezanimivim morskim manevrom. Sigurno je, da jim bode zadnji dan prisostoval. — Zanimivo je to, da vzamejo k tem najtežjim vajam izključno slovenske regimente. S tem se da našim vojakom najlepše izpričevalo.

Slavnost gasilcev v Kamniku minule nedelje je lepo vspela. Udeležilo se je iste nad 400 gasilcev. Zastopanih je bilo po odposlancih 143 društev. Dekan Lavrenčič je blagoslovil novi gasilni dom. Na banketu v proslavo 20letnice kamniškega gasilnega društva je bilo 300 oseb. Častnim članom „Zaveze“ gasilnih društev so bili izvoljeni baron Hein, dež. glavar pl. Detela in dež. odbornik Grasselli.

Romanje na Brezje se vrši dne 18. t. m.; šel bo poseben romarski vlak od Maribora.

Upokojen je na lastno prošnjo profesor na I. državni gimnaziji v Ljubljani g. Frid. Žakelj ter je dobil naslov šol. svetnika.

Umril je v Ljubljani po dolgi bolezni gospod prof. Anton Lahrnar v 53. letu svoje dobe. Pokojnik je bil doma z Bukovega na Tolminskem. Poučeval je na ljubljanski realki moderne jezike. Bil je zvest rodoljub in blag značaj. N. p. v m.!

Samomor radi materine bolezni. V Gradcu se je ustrelil 40letni asistent južne železnice Adolf Supantschitsch vsled žalosti, ker mu je zbolela mati, pri kateri je stanoval.

Za romarje. Veliki romarski shod na Zaplazu bode letos dne 22. avgusta.

Otvoritev planinske kočice. V četrtek, dne 21. avg. t. l. ob 10. uri dopoldne bo otvoritev planinske kočice na Lisci (947 m) nad Razborom v Laškem okraju. Na Lisco je od Zidanega mosta ali pa od Sevnice 3 ure hoda. Lisca slovi že od nekdanj po zelo krasnem razgledu. Vspored slavnosti priobčimo pozneje. K obilni udeležbi vabi Slov. planinsko društvo.

Prvi hrvaško-slovenski euharistiški shod se bo vršil dne 3. septembra na Trsatu.

Belopeška jezera Naš rojak akad. slikar g. Jos. Germ v Pragi je izvršil krasno sliko Belopeškega jezera.

Česko pevsko društvo „Hlakol“ iz Prage priredi dne 22. t. m. koncert v Ljubljani, 23. t. m. pa na Bledu.

Velikanska slavnost hrvaških pevskih društev povodom 40letnice pevskega društva „Kola“ v Zagrebu se vrši te dni. Navzočih je v Zagrebu nad 1000 pevcev, mej njimi 60 slovenskih in nad 10.000 gostov iz raznih krajev Hrvatske. Tudi „Slovenska krščansko socialna zveza“ je slavnost brzojavnim potom pozdravila.

Zveza mlekarških zadrug se snuje na Kranjskem.

Intronizacija novega tržaškega škofa dr. Nagla bode 31. t. m. V Trst pride novi škof okolu 29. t. m.

Zanimiv gost v Ljubljani. Te dni se je mudil v Ljubljani burski poveljnik, grof Anton Artur Potocky d' Otton, član starega poljskega rodu, ki pa živi že 34 let med Buri. 3 km od Johannesburga je imel svojo farmo in veleobsežno posestvo. Angleži so mu farmo požgali. Njegova žena je bila sestra generala Cronje ter je kot ujetnica umrla v koncentracijskem taborišču. Njegov 17letni sin je padel na bojišču, grof Potocky d' Otton pa je bil ranjen na nogi in na ustih. Ko se je sklepal mir, je ležal v bolnišnici. Angležem noče priseči zvestobe, nego je neizprosno pristaš burske svobode. Udeležil se je vojne, od začetka do konca.

Širjenje nemškutarije. Iz Koroškega prihajajo žalostne novice, da se namreč tam gori vedno bolj širi nemškutarija. Zlasti v Slovenjem Plajbergu, kjer je tudi rudokop, govore ljudje tako mešanico, da je sramota. Napisi so vsi nemški, ljudstvo nezavedno in sploh vse razmere takšne, da bodo ljudje govorili kmalu bolj nemški kot slovenski. Isto velja tudi za druge kraje v Spodnjem Rožu. Tužni Korotan!

Železnica iz Trsta na Opčine. — Električna železnica iz Trsta na Opčine je dograjena. Te dni se je mudila v Trstu z Dunaja poslana tehnična komisija, da izvrši kolavdacijo. Komisija je izrekla, da je proga od Gairingerjeve vile do občine nerabna in ne dovoli, da bi se po tej progi vozilo, ker je svet tu preslab in preveč strm in bi bila nevarnost za občinstvo

velikanska. Zakaj se je železnica tod zidala? Zato, ker so hoteli laški mafiozi napolniti svoje žepce. Posestniki tega sveta, koder se je speljala železnica, so ali sami voditelji laške stranke ali pa prijatelji teh spekulativnih ljudi, in ti so izposlovali, da se je železnica speljala po tej progi, da bi svoja posestva dobro prodali. To se jim je posrečilo — škodo pa bodo trpeli drugi. Tako živijo v Trstu, tako se varujejo tudi javne koristi!

Vabilo k veselici katero priredi v proslavo 25letnice sv. Očeta Leona XIII. in v proslavo godu Njega Veličanstva presv. cesarja Franca Jozefa I. „Marijina družba v Kranjski Gori“ dne 17. avgusta 1902 na Vrbanijevem vrtu. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Živa slika. 3. Papeževa himna. Cesarska pesem. 4. Prolog. 5. Indijski siroti. Igrokaz v 3. dejanjih. — Spisal Fr. S. Finžgar. 6. Komičen prizor. Vstopnina 20 v., sedeži 60 v. Začetek ob 7. zvečer.

Pri streljanju s starim samokresom se je 14. t. m. ponesrečil posestnikov sin Valentin Frlan, iz Poljan pri Škofji Loki. Zarjaveli samokres se mu je razletel pri prvem strelu in mu zadal težko rano na čelu. Ranjenca so pripeljali v deželno bolnišnico.

Vstop v rove Bohinjskega predora dovoljuje se le z vstopnicami želez. ministrstva in in to baje le iz varnostnih ozirov, ki so radi velikih raztreb v istini zelo potrebni. — Tudi v kamnolomih je treba velike pozornosti, ker rabijo se tu velikanske množine smodnika, bile so že raztrebe, pri katerih se je za jedenkrat porabilo 1300 kg. smodnika in se je vzdignil in razdrobil kar cel del hriba.

Razne stvari.

Dohodki osebnih davkov v letu 1901.

Finančno ministerstvo objavlja izkaz o dohodkih in uporabi osebne dohodarine v letu 1901. Dohodki od direktnih osebnih davkov so znašali v letu 1901, 149,769.233 K. Od te svote se je uporabilo za 10% popustek na zemljiškem davku 6,947.612 K, popustek na hišarini 9,097.928 K, deželam se je odkazalo 6,000.000 K, državni blagajni kakor dohodek davka 114,717.405 K, v poravnanje prejšnjih popustkov 81.607 K. Je ostal prebitok 12,924.679 K. Od tega prebitka se porabi za povišanje popustkov na zemljiškem in hišnem davku 6,114.683 K, in za zmanjšanje davka na delnice 1,477.922 K. Ostane še prebitok 5,332.073 K, ki se razdeli: zolovico državi 2,666.036 K, polovico deželam 2,666.036 K. Finančno ministerstvo opaza, da je ta vspeh leta 1091. jako razveseljav, ker s tem da ni dosežen le prvi namen — dovoljevanje maksimalnih popustkov na rečenih davkih — ampak še nadaljni namen: da od teh direktnih davkov dežele dobe že sedaj več, nego je predvidjal zakon do leta 1909.

Spominska plošča. Tovarnar Porák iz Kimberga, ki je lastnik trebinskega gradu pri Selčanah na Češkem, je dal celo poslopje renovirati. V tem gradu se nahajati dve spominski plošči, ki spominjati rojstvenega kraja maršala Radeckega. Ena je v češkem, druga v nemškem jeziku. Napis se glasi: „Tukaj se je rodil c. kr. polni maršal grof Radecky iz Radeče dne 2. XI. 1766. in je umrl v Villa Reale pri Milanu 5. I. 1858.“ Opomniti je treba, da je blizo Trebnic, občina Radeče, odkoder ima najbrže rodbina Radecky svoje ime.

Kdor potuje na Dunaj naj si preskrbi kažipota za Dunaj (Wegweiser), katerega je izdalo društvo „Christliche Familie“. Vsebuje do 4000 naslovov krščanskih tvrdek in ima tudi natančen zaznamek cest in ulic. Dobiva se na Dunaju zastoj pri trgovini z umetninami I. Heinal'a I. Stefansplatz 7, knjigotržnici Kirsch-a I. Singerstrasse 7, Franciskanerkeller I., Singerstrasse 26, Vereinskantzelei VI., Vindmichlgasse 26. Izven Dunaja se pošlje zastoj, proti odškodnini 10 h.

Mladí odlikovanec je sin nadvojvoda Friderika. Deček je star še le pet let. Odlikovan je od perzijskega šaha s častno svetinjo za hrabrost. Ko je namreč perzijski šah bival v Karlovih varih, seznanil se je z nadvojvodovim sinom

Albrehtom ter bil ž njim vedno skupaj. Dopadlo se je šahu, da se deček ni bal streljanja, ne konj in je pri vsakej priliki pokazal svojo hrabrost. Sklenil je okrasiti ga s častno svetinjo, kar je tudi storil.

Iz poštne hranilnice. Najnovejša okrožnica, ki leži pred nami, priobčuje račun za mesec julij. V hranilnico je 5139 vložnikov v varčevalnem, 402 v čekovnem, 390 v nakazničnem (clearing) prometu vložilo skupaj 2,102.647 krat, v skupnem znesku za 540,737.709 K 04h, od tega po naših krajih na Štajerskem 106.147krat za 16,713.221 K, na Koroškem 34.061 krat za 5,027.959 K, na Kranjskem 27.450 krat za 4,539.344 K, po Primorji (Istra-Gorica-Gradiška-Trst) 42.924 krat za 8,312.093 K, po Dalmaciji 15.171 krat za 2,336.901 K, izvzelo se je pa po državi 567.873 krat za 535,334.102 K 07 h, od tega pride na Štajersko 17.790 krat za 8,264.975 K na Koroško 5080 krat za 1,732.955 K, na Kranjsko, 4252 za 1932.486 K, na Primorsko 9000 krat za 3,323.828 K. Od dne 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, pa do konca minolega meseca se je v hranilnico vložilo 206,506.790 krat za 51.711,708.558 K 05, izvzelo pa se je 56,010.286 krat za 51.335,597.370 K 78 h, tako je v blagajnici preostalo čistih 376,111.187 K 27 h. Med izvzetki nahaja se 130,998.655 K, za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostne listine. V prometu je 17.376 knjižic-rentovnic, ki so vredne 90,772.303 K, potem 1,590.400 vložnih in 49.734 čekovnih knjižic. Ob svojo knjigo-vložnico prišlo je 130 varčevalcev, med njimi dva slovenska, jednemu je knjigo izdala pošta „Sv. Andraž v Slovenskih Goricah“, drugemu pa „Sv. Jurij ob juž. železnici“, pravico do nove knjižice je dobil prvi dne 26. avg., drugi pa dne 11. avg., prva knjižica velja 90 K, a druga 5 K. — V neuradnem delu okrožnica objavlja črtice o poštni hranilnici na Ogrskem, Belgijskem, Francoskem, Poljskem, Nizozemskem, Švedskem.

Kava. Pri nas se kava pije, a povsodi tega ne delajo, ampak kavo — jedo, kakor n. pr. v Ugandi. Drugje zopet kuhajo kavine lušine in listje, ki je posebno polno kafeina, ki daje kavi aramo. Na Sumatri se prodajajo kavini listi prav po ceni. Evropejci trdijo, da kavino listje diši po — tobaku. Kava iz kavinih listov je močnejša kakor iz zrn. Ako je mešana z mlekom, je podobna naši kavi. V Abesiniji kuhajo zrna z lupinami in jih zabelijo z maslom in soljo ter jih snedo! Tako navado imajo tudi Egipčani. Znano je tudi, da se delajo iz kavinih lupin alkohol in likerji.

Kratkočasno se je voziti po Ugandi železnici v Afriki. Popotniki imajo večkrat priložnost opazovati krasno tropično naravo, v kateri se sprehajajo levi, sloni, zebre, gazele, noji itd. Vse to je mogoče gledati iz kupeja.

Kako se zatro muhe v hlevu? Proti muham je dvoje vrst sredstev. Sredstva prve vrste imajo namen, muhe pokončavati, druge vrste pa razmnožitev muh preprečevati. Muhe loviti in pokončavati ne izda veliko, ako ob enem ne skrbimo, da se ne razmnožujejo. Zadržanje se pa doseže z veliko snago v hlevu, ki mora biti svetel in zračen. Pa tudi to ne bo veliko izdalo če le jeden skrbi za dober in snažen hlev, če pa naši sosede ostanejo pri običajni nemarnosti. Prav dobro sredstvo muhe odganjati je neka voda, kjer se je kuhalo orehovo ali še bolje lorbarjevo listje. S to vodo se ves les v hlevu večkrat pomaže in istotako vsa živina. To sredstvo je le toliko časa izdatno, dokler je kaj duha po orehovem ali lorbarjevem listju; zato dobro mazanje večkrat ponoviti.

Čistost kože pri kravah. Čistost kože pri kravah upliva zelo na zdravje živali in na mleko. V slabih hlevih, osobito v takih, kjer je strop iz lesa in je ta že star, slab in črviv, pada iz njega mnogo prahu. Ta prah se zadržava večji del na dlaki in kaži krav ter zamaši znojne luknjice, da ne morejo delovati. Zato je treba krave in sploh vso govedo jedenkrat na dan česati in snažiti; take krave so veliko bolj zdrave in dajejo tudi več mleka.

Snaženje čevljev se v Parizu vedno bolj in bolj opušča, in to vsled tega, ker mu dela nalašč zato sestavljeni stroj za snaženje preob-

čutno konkurenco. To obrt so vpeljali Savojardi in še bolj pa Piemontezci za časa Ludovika XIV. Do takrat so imeli čevlji svojo naravno barvo. Ko so pa začeli usnje z oljem in sajami črniti, poprijeli so se posebno dimnikarji te nove industrije in to zato, ker so imeli vedno zadosti materijala pri rokah. „Cvetoča doba“ te nove umetnosti je trajala koncem XVIII. in začetkom XIX. stoletja. Snažitelji čevljev so si podali ime „umetniki“. Da so pravi umetniki, so kazali s tem, da niso od igralcev v „Operi“ in v gledišču Français hoteli sprejeti nikakega honorarja. Češ „med umetniki naj bode kolegijalnost!“ Na Angleško je prišla ta „umetnost“ leta 1861. a se ni splačala.

Kubellkov tajnik. Znani umetnik Jan Kubelik se nahaja, kakor je ravnokar priobčil njegov brat, popolnoma v klesčah svojega tajnika ki ga gmotno in duševno izlorablja in uničuje. Drvi ga po celem svetu, a doneske ne sprejme Kubelik sam, ampak tajnik, ki jih nato vporablja v svoje svrhe. Odtujil ga je že popolnoma svoji domovini in sorodnikom. S svojo materjo in brati ne občuje več. Bil bi pač čas, da se otrese nedostojnih spon. Kubelik taji ta očitjanja.

Čuječe oko. Gospodar neke plantaže na otoku Cejlonu je hotel že delj časa zapustiti svojo plantažo. A ker je vedel, da bodo takoj njegovi delavci prenehali z delom, kakor hitro se on odstrani, premišljeval je že dolgo časa, kako bi temu opomogel. Tu mu pade pametna misel v glavo. Zbere svoje delavce in jim zardri, da bode strogo kaznoval, ako ne bodo delali marljivo. On bo šel sicer z doma, a pustil bo svoje oko, ki jih bo nadzorovalo. Med tem vzame svoje stekleno oko iz očesnih jamic in ga postavi med največjim začudenjem na neko drevo. Nato odide. Nekaj časa delajo delavci ko sloni, ker so mislili, da jih opazuje gospodarjevo oko. A kmalu pride nek premeten domačin, vzame posodo in jo povezne nad gospodarjevo oko. Nato so se mirno polegli in vživali brezdelje, dokler se ni gospodar vrnil domov.

Kako se zabavajo nemški dijaki. V Heidelbergu so bili trije dijaki od šolske oblasti obsojeni v zapor — karcera. Sošolci so se poslužili te prilike in so napravili celo slavnost. Najprej so eni jahali in trobili, nato je bila uvrščena na lojternem vozu godba, ki se je vrstila s prvimi in je igrala žalostinko. Kandidatje ječe so bili zopet na posebnem vozu in sicer v kletki; uprežene so bile krave in na straži je stal krvnik v rudeči obleki. Za tem so šli v sprevedu sošolci in velika množica ljudij je občudovala to iznajdbo nemških dijakov.

Novi šport. Obiskovalcem imenitnega pariškega vrta je bil znan neki gospod, ki je tukaj vsaki dan sedel in krmil vrabce, golobe i. t. d. Tega so začeli drugi posnemati in bilo je lepo videti, kako so vsi ti tiče po imenih klicali, ki so prileteli in se usedali sedaj na klobuk, sedaj na roko svojemu dobrotniku. Zgodilo se je pa tudi, da je prišlo do prepira, ker je eden drugemu tiče odpeljeval in so se prepirali in morali so večkrat policaji ločiti, čegav je ta ali oni vrabec. Slednjič so postali vsi pametni, so napravili družbo, so si razdelili prostore in napravljajo tudi stave. Navadno dobi prvo darilo tisti, kateremu se v določenem času vsede največ vrabcev na roko.

Časnikarske počitnice. Neki dunajski list je napisal na svoje naročnike sledeče naznanilo: „Sedaj, ko gre vse v toplice in vsak hrepeni po razvedrilu, je zelo slab pri tem evropski časnikar. Bolje gre ameriškemu prijatelju: on ustavi poletni izdajanje časnikov in čitatelji nimajo nič proti temu. Mi sicer nočemo popolnoma list ustaviti, toda ker imamo isto pravico do počitnic kakor častnik, učitelj in uradnik, bo naš list od 20. junija do 20. avgusta izhajal le trikrat na teden!“ Kodanski „Čas“ naznanja, da bo imel sploh po ameriškem vzoru počitnice od 1. junija do 1. oktobra.

Iz prirode računske knjige. Naša zemlja prehodi v svojem enkratnem diru okoli solnca 934 milijonov kilometrov, toliko kilometrov pota bi se reklo, stori človek s zemljo vred v enem letu. Starček, ki je romal s zemljo skupno 100 let skozi večnost, je premeril torej blizu en bilijon kilometrov zemskega pota. Človeško srce

napravi na leto nekaj čez 36 milijonov udarcev. V vsaki minuti umrje in se obrodi v naši krvi 175 milijonov krvnih zrncev. — Naše telo ima čez 2 milijona potnih luknjic v koži ali žlezic; naše truplo ima nadalje čez 200 različnih kosti razne velikosti in oblike in pa čez 500 mišic, kojih vsaka se hrani v krvi in stoji pod vodstvom živčevja.

Zakaj ima avgust 31 dni. Avgust je sedaj osmi mesec v letu; pri starih Rimcih, pri katerih se je začelo leto z marcem, je bil šesti mesec in se je imenoval sentilis. To ime je imel do cesarja Avgusta; rimski senat je v tem času vkazal, da ne bo ta mesec sentilis, ampak na čast cesarja — augustus. Kaj enacega je bilo že za časa Julija Caesarja; tudi njemu na čast je bil mesec quintilius imenovan Julius. Ker pa je imel sentilis le trideset dni, quintilius pa 31, je senat nadalje ukazal, da mora tudi avgust imeti 31 dni. Potrebni dan za ta cesarski mesec je moral dati februarij.

Trofeji iz Transvala. Angleško časopisje je svoje dni toliko govorilo čez Nemce, ko so pokradli Kitajcem razno astronomsko orodje, je sedaj popolnoma umolknilo, ko je prišel „zmagovalec“ Kitchener iz Afrike in prinesel seboj sohe predsednika Krügerja, generalov Zouberla in Cronje in predsednika Steina. Teh spomenikov je lord Kitchener oropal mesti Pretorijo in Bloemfontein. Spomeniki, ki tehtajo do 2 toni, so iz zlatorumene bronce in romajo v nek angleški muzej.

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Delavski shodi. Kakor čujemo, namerava „Slovensko katoliško delavsko društvo“ prirediti več shodov na Gorenjskem, zlasti v volivnem okraju Kranj-Loka.

Podporno društvo c. in kr. glavne tobačne tovarne v Ljubljani priredi jutri dne 17. avgusta ob 3. uri popoldne veselico pri g. Plankarju, Dolenjska cesta 53. Prijatelji delavstva dobro došli! V slučaju neugodnega vremena se veselica vrši 31. avgusta t. l.

Krščansko socialna organizacija in pravovarstvo. Na zadnjem sestanku ljubljanskih zapornikov izjavljeno je bilo: Ker v naši organizaciji pravno varstvo ni še dosledno zvedeno, se je preskrbelo vključiti temu potrebnim delavcem za pravno varstvo. V nekem slučaju se je šlo za nekega železničarja, ki ni bil član železniške krščanske organizacije „Verkehrsbunda“. Od naše strani se je storilo vse, da je mož vključiti temu, da ni bil član „Verkehrsbunda“, dobil pravno varstvo. Zvedeli smo, da je mož lazil tudi okrog socialnih demokratov, ki so mu odrekli pravno varstvo zato, ker ni bil član njihove strokovne organizacije pred nezgodo. Vsem železničarjem najtopleje svetujemo ustop v „Verkehrsbund“, ker nikakor nismo dolžni skrbeti za brezplačne advokate pri tožbah delavcem onih strok, ki so lahko v kršč. strokovnih društvih, a niso.

Mučenje otrok. Italijanski poslanec Rossi je napisal študijo o otroškem delu v Italiji. Bavi se z razmerami v sicilskih žvepljenih jamah. V teh rovih, ki so zdravju tako škodljivi, delajo devet- do štirinajstletni otroci. Nadljudsko delo pohabi otroke že v tej zgodnji mladosti. Njih hrbitišča so zakrivljena, noge so krive, oči ugasle. Njih mala plača (50 cent. na dan) se jim ne izplača v denarju, ampak v slabih jestvinah. Delavni čas znaša 12 ur. Polnagi spe otroci na kamenitih tleh, žive se s kruhom in lukom. Samo en rudokop daje delo 1300 otrokom. Italijanska vlada je ravno predložila zboru osnovo zakona, ki prepoveduje otrokom škodljiva dela.

Velika nesreča v kamenolomu. Podjetje Faccanoni & drug. je prevzelo delo nasipanja tržaške luke, v kolikor je potrebno razširiti isto luko, da se omogoči lahko prevažanje blaga iz kolodvora državne železnice pri Sv. Andreju na kolodvor pri novi luki pred rojansko obalo in narobe. Za nasipanje tega prostora dovažajo gori

omenjeno podjetje kamenje iz Seljane, kjer ima svoje kamenolome. Mimogrede bode omenjeno, da se je v teh kamenolomih dogodilo več nesreč in poškodb oseb, osobito v zadnjem času. V četrtek dne 7. t. m. zvečer okoli 6. ure so v istem kamenolomu razstrelili velikansko „mino“ da razmaknejo del hriba ter pripravijo potrebne materijala za nasipanje morja. V tej mini je bilo 18.000 kilogramov raznega razstreljivega smodnika. Ob določeni uri so postavili straže na oddaljene kraje, kjer je prehod po hribu, da preprečijo pristop občinstva, in med temi stenami so bili tudi trije žandarji nabrežinske postaje in sicer stražmojster Fingerle ter žandarja Winkler in Gross. Ko se je razstrel mine izvršil in kakor nekateri pravijo, prej nego je bil dan znak, da bi preprečil vsako nevarnost, šel je nadlavec kamenoloma Veggezzi nizdol proti prostoru, kjer se je izvršil razstrel, in akoravno ga je orožnik Gross nazaj klical, je nadaljeval svojo pot po upriličenih stopnicah. Komaj je Veggazzi prispel na dno, kjer je bil nastal mali prostorček, na katerega je Veggazzi stopil, so opazili njegovi za njim hodeči sodrugi, da se je isti naglo zgrudil na tla. Nevedoč, kaj da je hiteli so mu pomagati, a vsi eden za drugim, so nezavestni padli, ker jih je zaduševala strupena sapa, katera je iz kamenoloma puhtela. Žandarji in ostalo pričujoče občinstvo, so začeli upiti na pomoč. Zdaj je nastala prava zmešnjava; oni, ki so hiteli, da pomagajo, so tudi padli v nezavest. Nekaterim se je posrečilo, da so iz nevarnega prostora odnesli kako v nezavest padlo osebo ali pri tem pa so sami onesvestili. Tudi neki 22letni Ivan Dušič, uslužbenec pri kamenolomu, je hitel pomagati in rešil je par oseb, a ko se je tretjič vrnil na mesto nesreče, je sam padel in izgubil življenje. Žandar Gross je tudi hitel pomagati, a v tem je sam padel v nezavest, njegov sodrug Winkler ga je zgrabil in odnesel iz strupenega ozračja ter ga oddal ondi slučajno pričujočim zdravnikom, kateri so ga k življenju prizvali. Winkler pa se je povrnil na kraj nesreče in hotel še drugim pomagati, ali strupeni plini so ga obšli in zgrudil se je mrtev. Njegov predpostavljeni stražmešter Fingerle je ukrenil vse mogoče, da ga reši, ali zastoj. Tudi drugi, ki so hiteli na pomoč, so padli v nezavest in je posebna naključba, da so bili ondi pričujoči štirje zdravniki, katerim se je posrečilo rešiti pet nezavestnih oseb. Med tem jih je sedem ostalo mrtvih. Od teh je pet delavcev (vsi doma iz Italije, štirje očetje družin) potem mladenič Dušič in žandar Winkler. Šest mrtvecev so drugi dan prepeljali na pokopališče v Mavhinje, a truplo žandarja Winklerja v Nabrežino, kjer se je izvršil pogreb z vojaškimi častmi. Druge žrtve te nesreče so bile pokopane s stroški podjetja Faccanoni. Na licu nesreče je bil za poizvedovanje c. kr. okrajni glavar sežanski g. Anton Rebek, kasneje je dospel tudi c. kr. namestnik grof Goëss in sodnijska komisija, da izprevidi vzrok nesreči.

Občni zbor društva za socialne reforme vrši se 21. in 22. septembra tudi v Kolinu. Razpravljalo se bode o znižanju ženskega delavnega časa in o zvišanju starosti pri sprejemu mladolletnih delavcev v tovarne, o koalicijski svobodi delavcev, društvena in zborovalna zakonodaja.

Drugi kongres mednarodne zveze za delavsko varstvo vrši se od 22 do 25. septembra v Kolinu ob Reni. Obravnavalo se bo o nočnem ženskem delu, nevarnih industrijah in o statistiki nezgod.

Strokovna organizacija krščanskih socialnih delavcev na Spodnjem Avstrijskem. Zelo pridni so v tem oziru naši dunajski somišljeniki. Imajo poleg „Verkehrsbunda“ še v krščanskih strokovnih društvih združene peke, strojarje, mizarje, knjigoveze, hišnike, hlapce, kovinarje in druge.

Poročilo o delovanju avstrijske socialne demokracije je izšlo in prineslo ne malo razočaranje med sodrugi. O moči in napredku stranke ne prinaša poročilo letos prvič — nobenih številčk. Imponiralo pa nam je število časopisov, ki jih izdaja avstrijska soc. demokracija. Stranka izdaja 29 političkih in 26 strokovnih časopisov. Med temi so trije dnevnik.

Blagoslovljenje zastave kršč. soc. delavskega društva v Gradcu vrši se 7. septembra letos. Društvo je odločno naše in je kakor smo se osebno prepričali v krščanski soc. organizaciji mnogo slov. delavcev. Zveza bi se prav gotovo blagoslovljenja udeležila, ker imamo pa ravno ta dan svoj shod, to ni mogoče. Ako bi pa morebiti kdo bil tako požrtvovalen in se hotel udeležiti te slavnosti in ob enem zastopati našo organizacijo, naj to naznani.

Ureditev plač diurnistov. Plače diurnistov v državnih uradih uredile se bodo krajevnim razmeram primerno. Vsi kraji razdelili se bodo v štiri razrede analognojuradničkim aktivitetnim dokladam. Kanclijski pomožni uradniki dobe mesečno plačo in sicer če služijo od 3 do 6 let v I. razredu 75—100 K; od 6 do 10 let v II. plačilnem razredu 85—115 K; v III. plač. razr. služ. doba 10 do 15 let 95 do 130 kron v IV. dlač. razr. služ. doba 15 do 20 let 102—140 K; V. plač. razr. služ. doba čez 10 let 115—150 K. Višjo plačo dovoli lahko fin. ministerstvo. Kanclijski pomožni delavci dobe dnevno plačo in sicer 3, 2'60, 2'40 in 2'20 K.

Obžalovanja vreden je voditelj nemško-nacionalnega delavstva Buršofsky. Nima sicer za seboj velicega števila delavcev, toda celo oni delavci, ki mu slede, so zelo čudni ljudje. Buršofsky izdaja svoje v nemško-nacionalnem smislu pisano delavsko glasilo in delavci so je sprejemali, toda plačali je niso. Buršofsky pričel je tirjati zaostalo naročnino, toda sedaj še prav nihče naročnine ne poravnava. Buršofsky ima pa še druge težave. Nadejal se je, da postane drž. poslanec mesto odstopivšega Hercoga. Toda vse časti vrednemu Hercogu se niti ne sanja, da ne bi zopet kandidiral. In tako je našemu nbogemu Buršofskemu splaval zadnji up po vodi in z vso skrbjo gleda v prihodnost.

Nemški koledar za krščanske socialne delavce je tudi za prihodnje leto izdal mnogozasluženi voditelj dunajskega kršč. soc. delavstva Bittner. Poleg pratike obsega program in organizacijski statut kršč. delavstva, seznam kršč. delavskih in rokodelskih društev, časopisja, obrtnih sodišč in obrtnih nadzornikov. V koledarju so tudi izvlečki zakonov o domovinskem varstvu. Cena posameznem izvodu je 72 h. Kdor se hoče na koledar naročiti pri nas, naj to naznani.

Na ljudski shod
v Ljubljano!

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Stomšekove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—30

zlačno omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori — Železne konstrukcije — Vodne sesalke Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštine prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najprišnejše vino piti, tedaj se potruži v gostilno na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x—30

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Cviček " "	32 "
Bizelsko " "	36 "
Rebula " "	40 "
Refoško " "	48 "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam dobi **örnri istrijanec po 24 kr. liter,** kateremu je vsaka konkurenca izključena, bodisi po kakovosti ali po ceni.

Ali že imate? „Naši liberalci“.

Vsebina knjižice: 1. Kaj hoče ta knjižica? 2. Volivcem. 3. „Naša stranka“. a) Ne-oženjenost in devišstvo, b) Grmade, c) Arbuez. 4. Krščanska vera. a) „Akademiška svoboda“. b) „Vera dobre mamice“. c) „Almanahovci“. 5. Katoliška cerkev. a) „Ona je iz poganstva“. b) „Papež je malik“. c) „Cerkev obsoja ljubezen do domovine“. d) „Škofje obsojajo ljubezen do naroda“. e) „Papež zametuje ljubezen do naroda“. 6. „Škof Bonaventura“. a) „On je neveden“. b) „On je odvisen“. c) „On je strasten“. d) „Sovražnik trgovcem“. e) Proti škofu. f) Škofova politika. 7. Duhovniki. a) „Klada“. b) „Gavrani“. 8. Samostani. a) „Jastrebi“. b) „Jezuitske skrivnosti“. c) Loške babnice. 9. „Dr. Zlindra“. 10. „Fanatični janičar“. 11. Vir posurovelosti. 12. Šole. a) „Klerikalna galeja“. b) „Pandurji klerikalizma“. c) „Katoliška znanost sleparija“. 13. Katoliški shod. 14. Žena. 15. Mrlič. 16. Cerkevni pogreb — „gola formalnost“. 17. Nebesa. 18. Odpad od verskih resnic. 19. „Zloraba priž-nice in spovednice“. 20. Ali so vsi taki? Sklep.

Naroča se pri „Obrambnem društvu“ v Ljubljani. — Cena izvodu 40 vinarjev. — Za Ljubljano se knjiga prodaja v prodajalnici „Katoliškega tiskovnega društva“ Kopitarjevi ulici.

DR. JANKO BREJC

je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 19
(Medjatova hiša).

Dr. Valentin Krisper

in

dr. Fran Tomišek

naznanjata, da sta premestila svojo

odvetniško pisarno

v hišo št. 8 Sodnijskih ulic nasproti novi justični palači.

37 3—1

V Ljubljani, dne 9 avgusta 1902.

Notar

Dr. R. BEŽEK

uraduje od 1. avgusta t. l. naprej

v pritličju Jenko-ve hiše št. 36

Miklošičeve ulice

nasproti novi justični palači.

38 10—3